

School for Teachers
Училище за учители

ЕВРОПЕЙСКО ИЗМЕРЕНИЕ НА КВАЛИФИКАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ В УЧИЛИЩЕ ЧРЕЗ УЧАСТИЕ В ПРОГРАМА „ЕРАЗЪМ+“

Нели Стефанова

СОУ „Св. Паисий Хилендарски“ – Златица

Стратегията за развитие на СОУ „Св. Паисий Хилендарски“ се гради върху разбирането, че образованието и обучението ще играят основополагаща роля за постигане целите на „Европа 2020“, като дават уменията и компетентностите, от които се нуждаят европейската икономика и европейската общност. Педагогическият екип отчита протичащите интензивни процеси на синхронизиране на българското образование с европейски стандарти и необходимостта от хоризонтално сътрудничество (обмен на добри практики) между училищата в рамките на Европейския съюз. Засилената проектна дейност на училището по европейски програми („Младежта в действие“ и „Учене през целия живот“, секторна програма „Коменски“) е отговор на нарастващата необходимост за постигане на европейско измерение в българското образование. В последните три години СОУ „Св. Паисий Хилендарски“ реализира шест международни проекта. Над 85 ученици имаха шанс да работят съвместно със свои връстници от различни европейски страни и да развият ключови компетентности в области: английски език, информационни технологии, предприемачество, природни науки и гражданско образование. Участниците в проектите и индиректно цялата училищна общност разшириха познанията си за европейската общност, което стимулира нагласи за приемането ѝ като единна мултикултурна територия.

Стратегията за развитие на СОУ „Св. Паисий Хилендарски“ се базира на следния приоритет, който според нас е условие за европейско включване: висока ефективност на обучението, показател за която е разликата между средния резултат на учениците и най-високите и най-ниските оценки. В България амплитудата е от най-големите. Тревожно висок е и делът на ученици с резултат под критичния минимум. В изпълнение на този приоритет определяме следните основни сфери за подобрене:

Интегриране на нови образователни технологии в учебния процес. Целта е да се създаде нов дизайн на учебната среда. Усилията ни са насочени към разви-

тие на материално-техническите условия (създаване на възможност във всички кабинети да се използва електронно учебно съдържание), което е предпоставка учителят и учениците да изпълняват нови роли. Учителят подпомага самостоятелната дейност на ученика и му оказва подкрепа в ученето и развитието. Стреми се да създава образователна среда, стимулираща личностното развитие, създава мотивация за учебна дейност. Ученикът е самостоятелен, не възпроизвежда знания, а ги прилага и решава проблеми. Учи се да използва различни източници на информация, като проявява критичност и творчество. Учи се да анализира и систематизира знания, да ги презентира по подходящ начин. Урокът има нова организация – фронталната работа се заменя с групов и индивидуална, при което се стимулира свободно изразяване, подкрепа, сътрудничество.

Усъвършенстване на системата за оценяване на учениците – използване на различните функции на оценката като възможност за подобряване образователните резултати на учениците; използване на информационните технологии като средство за обратна връзка и оценяване; формиране у учениците на умения за самооценка. Познавайки различните функции на оценката и разнообразието от форми и методи за оценяване, учителят ще може да взема важни решения по отношение организацията на процеса на обучение с цел да гарантира по най-добър начин развитие на потенциала на всеки ученик.

Непрекъснато повишаване квалификацията на учителите. Днес от изключително значение е както базисната, така и поддържащата квалификация на учителите. За изпълнение на стратегическите цели на училището изключително важно е учителите да усвояват нови компетентности. В контекста на налагащата се практика за учене през целия живот квалификационната дейност в училище използва различни възможности за формално и неформално образование. Изключително ценно е споделянето на добри практики (включително на международно ниво) и създаването на нагласи за самоусъвършенстване. Проектът „Оценяването – възможност за повишаване образователните резултати на учениците“ отговаря именно на тези потребности. Анализирайки резултатите от Национално външно оценяване в IV, VII и XII клас, както и от международните изследвания за функционална грамотност, педагогическият екип направи следните изводи: практиката за оценяване на учениците в българското училище е твърде едностранчива; оценяването се използва предимно за констатиране на резултатите на учениците; твърде рядко учителите използват оценяването, за да вземат решения как да преподават, за да подобрят ученето на учениците; още по-рядко оценяването се използва от самите ученици като източник на информация – как да проследяват собствения процес на учене, как да контролират своя напредък, да правят самооценка и да планират цели за подобряване на ученето. По проекта се предвижда учители да наблюдават практиката за оценяване в европейски страни с ефективна образователна система и успешни училищни политики за стимулиране на ученето и повишаване образователните резултати на учениците. След осъществяване

на мобилностите по проекта се предвиждат дейности за идентифициране на добри практики, приложими в условията на българското училище. Под формата на препоръки към начинаещи учители ще бъде систематизиран инструментариум за традиционно и нетрадиционно оценяване в училище, който ще даде възможност да се измерва не само възпроизвеждането на знания по определен предмет, но и умението на учениците да ги използват комплексно и в нови ситуации.

Съществена дейност след мобилностите е и апробирането на нови техники от участващите в тях учители, чрез които ще се обогати практиката за оценяване на учениците в СОУ „Св. Паисий Хилендарски“.

С придобития опит ще се преодолеят редица ограничения, трудности и предизвикателства, които съпровождат практиките на оценяване в българското училище. Задълбоченото познаване на критерийното и нормативното, на сумативното и формиращото оценяване ще разшири практическите възможности на учителите да използват разнообразни методи и да интегрират в по-голяма степен оценяването в процеса на обучение. Познавайки същността на оценяването, разнообразните функции на оценката и богатия арсенал от методи на оценяване, учителят ще може да взема важни решения по отношение организацията на процеса на обучение и да гарантира по най-добър начин напредъка на всяко дете. Чрез използване на подходящи методи на обучение, чрез подходяща диференциация и регулиране степента на трудност на учебния материал, процесът на обучение ще отчита по-пълно детската индивидуалност. Така ще постигнем дидактическа целесъобразност на оценяването – освен учителя то ще обслужва и учениците. Те ще получават информация за нивото на учебните си умения, което ще ориентира по-нататъшната им дейност. Учителят ще използва диагностичната функция на оценяването, ще подпомага изключително развитието на подрастващите, защото той не само ще констатира степента на усвоеност на знания и умения, а ще търси причини, ще прави прогноза и това ще бъде насока за бъдещата му работа. По този начин оценяването ще изпълни не само контролна, но и прогностична и насърчителна функция. Негова цел ще е не само установяване на резултати, а и разкриване на потенциала за развитие на всяко дете.

Учителите, участващи в мобилностите, ще усвоят нова информация за същността на оценяването и разнообразните функции на оценката. Разширявайки знанията си за нормативното и критерийното оценяване, за сумативното и формиращото оценяване, учителите ще развият уменията си за използване на класически и алтернативни форми и методи за оценяване, чрез които не само се констатира резултати, но се проследява и напредъкът на всеки ученик. Усвоявайки богат арсенал от методи за оценяване, учителите ефективно ще ги съчетават в зависимост от спецификата на учебното съдържание и предпочитания от ученика стил на учене. Разширените знания на учителите за същността на оценяването и придобитите умения да използват оценката като възможност за подобряване образователните резултати на учениците ще им позволят да взимат адекватни ре-

шения за организиране на ефективен процес на обучение. В отговор на налагащата се тенденция за интегриране на информационните технологии в процеса на обучение учителите ще развият умения за използването им в оценяването, което ще ги направи по-ефективни при отчитане индивидуалните характеристики на учениците. Изпълнението на проектните дейности ще спомогне за осъзнаване на връзката оценяване – самооценяване, което ще повлияе позитивно върху формирането на умения за самооценка у учениците. В по-широк план участието в мобилностите ще стимулира у учителите нагласи за европейско гражданство, за възприемането на образованието в неговите европейски измерения и ще ги насърчи за професионално развитие.

След мобилностите се предвижда обогатяване на практиката за оценяване на учениците в СОУ „Св. Паисий Хилендарски“ чрез апробиране на нови техники. Така ще се постигне въздействие върху целия педагогически екип, което ще допринесе за повишаване ефективността на оценяването и неговата роля за прогреса на всеки ученик, т. е. оценяването ще се превърне в инструмент за повишаване качеството на образование. Предвидените по проекта последващи дейности – изработване на презентационни материали за добри практики в оценяването на учениците, „кръгла маса“ и регионална научна конференция, ще разпространят резултатите в Софийска област, което ще благоприятства повишаване на ефективността на оценяването и в други училища.

Специално внимание заслужава въздействието на проекта върху учениците. Използването на разнообразните функции на оценката и на богатия арсенал от методи и форми за оценяване ще подпомага тяхното развитие – ще насочва самоподготовката им съобразно техните индивидуални характеристики и постижения, ще отчита предпочитанията от тях стил на учене. Оценяването на учениците чрез разнообразни методи и форми ще преодолее стреса от изпитването и ще насочи вниманието им към неговите рационални функции. Обективното и качествено оценяване ще повлияе върху конкурентоспособността на учениците и ще благоприятства шансовете за тяхната бъдеща реализация. Формираните умения за самооценяване ще дадат възможност за справяне с неуспеха и ще подобрят уменията за работа в екип.

EUROPEAN DIMENSION OF QUALIFICATION ACTIVITIES AT SCHOOL BY PARTICIPATION IN “ERASMUS+” PROGRAM

✉ **Mrs. Neli Stefanova**

Principal

“St. Paisii Hilendarski” High School

Zlatitsa, Bulgaria

E-mail: sou_zlatitsa_06@abv.bg